

Encyklopedia Solidarności

<https://encysol.pl/es/encyklopedia/hasla-rzeczowe/14742,Wolne-Zwiazki-Zawodowe-Pomorza-Zachodniego.html>
2022-12-06, 07:33

Wolne Związki Zawodowe Pomorza Zachodniego

Wolne Związki Zawodowe Pomorza Zachodniego, utworzone 11 X 1979 (po ponadrocznych przygotowaniach) przez środowiska Gryfina i Szczecina związane z KSS KOR. Była to trzecia (po Śląsku i Gdańsku) udana inicjatywa utworzenia WZZ. Inicjatorem był Jan Witkowski, pracownik Elektrowni Dolna Odra w Nowym Czarnowie k. Gryfina. W skład Komitetu Założycielskiego weszli: Kazimierz Dobosz, Danuta Grajek, Tadeusz Kocięłowicz, Stefan Kozłowski, Bronisław Modrzejewski, Zdzisław Podolski, J. Witkowski, Mirosław Witkowski, Andrzej Kamrowski, Jan Paprocki. Deklarację WZZ PZ napisali nieformalni liderzy: J. Witkowski (Gryfino) i S. Kozłowski (Szczecin), czerpiąc z Karty Praw Robotniczych oraz Deklaracji WZZ Śląska i Wybrzeża (w Gdańsku), po konsultacji z Henrykiem Wujcem. Informację o utworzeniu WZZ PZ przekazano za pośrednictwem Jacka Kuronia do Agencji Reutera i RWE. Działalność WZZ ukierunkowana była na obronę praw pracowniczych. Kolportowano wydawnictwa niezależne, m.in. „Robotnika”, „Biuletyn Informacyjny” KSS KOR, „Opinię” ROPCiO, publikacje NOWej; organizowano akcje ulotkowe, plakatowe, zbierano podpisy pod petycjami (m.in. ws. opozycji demokratycznej w Czechosłowacji), organizowano uroczystości patriotyczne (m.in. 3 V, 11 XI), przypomniano o ofiarach Grudnia '70, organizowano spotkania m.in. ze Stefanem Kisielewskim, J. Kuroniem, Janem Lityńskim, Antonim Macierewiczem, Bogumiłem Studzińskim, H. Wujcem, Kazimierzem Wóycickim. Dużym osiągnięciem było stworzenie już w III 1979 własnego pisma „Robotnik Szczeciński”, który nazwą nawiązywał do wydawanego przez warszawskie środowisko KSS KOR „Robotnika”. Współpracowano z innymi środowiskami opozycyjnymi: ROPCiO, studenckim, Duszpasterstwa Akademickiego. WZZ PZ były inwigilowane przez SB, która, wykorzystując m.in. tajnych współpracowników,

podejmowała działania mające na celu izolację działaczy w środowisku (m.in. próby kompromitacji), wprowadzała dezintegrację, kontrolowała znaczną część działań, stosowała zatrzymania, rewizje, konfiskaty wydawnictw (literatury, ulotek, „Robotnika”, powielaczy), a nawet pobicia.

Działaczy WZZ PZ (poza S. Kozłowskim) nie dopuszczono do strajku na terenie Stoczni Szczecińskiej im. Adolfa Warskiego w VIII 1980. Pewną rolę w jego początkowej fazie odegrał współpracujący z J. i M. Witkowskimi Aleksander Krystosiak, pracownik Stoczni Remontowej Parnica, która zastrajkowała jako pierwsza. Po powstaniu „S” działacze WZZ PZ kontynuowali działalność w ramach Związku.

WZZ PZ były rozpracowywane przez SB m.in. w ramach SOS krypt. Senatorzy (bieżąca kontrola inicjatyw WZZ i ich kompromitowanie), SOR krypt. Kolporter (rozpracowywanie braci J. i M. Witkowskich), SOR krypt. Rogacz (rozpracowywanie S. Kozłowskiego), SOS krypt. Agitator (rozpracowywanie Z. Podolskiego), SOS krypt. Merkuriusz (kontrola przygotowań do druku „Robotnika Szczecińskiego” w celu przejęcia całości materiałów w końcowej fazie przygotowań). Z akt SB wynika, że WZZ PZ były rozpracowywane także przez tajnych współpracowników, m.in. o ps. Koper i Ryszard (Andrzej Kamrowski), Pająk, Konstancja i Klaudiusz (Jan Paprocki) oraz Albin (Jolanta Nowak).

Marta Marcinkiewicz

[Szczecin, Region Pomorze Zachodnie](#)

[Poprzedni](#)
[Następny](#)

[Zgłoś błąd lub potrzebę uzupełnienia](#)